

درباره‌ی مخاطرات کمک کردن

امیر صائمی

پژوهشگاه دانش‌های بنیادی

خلاصه:

در اخلاق وظیفه‌گرایانه، هرچند ایثار کاری پسندیده است، اما ما وظیفه نداریم برای کمک به دیگری ایثار کنیم. بر مبنای همین ایده در اخلاق جنگ بیان می‌شود که گرچه سرباز می‌تواند داوطلب شود که ایثار کند، اما وظیفه ندارد که به عملیاتی برود که می‌داند در آن کشته خواهد شد. در این سخنرانی ادعای من این است که معمایی درباره‌ی کمک کردن در اخلاق وظیفه‌گرایانه وجود دارد که بهترین راه‌حل آن در چهارچوب همین اخلاق این نتیجه را در بردارد که ما در مواقعی وظیفه به ایثار داریم. مشخصاً، در مواردی که کمک ما به دیگری به صورت پیش‌بینی‌نشده‌ای برای ما پرهزینه می‌شود، ما وظیفه داریم که آن هزینه‌ها را بر خود هموار کنیم. به این معنی، وقتی به دست به کمک می‌زنی، این خطر را به جان می‌خوری که ممکن است اخلاقاً ملزم به ایثار شوی. معمایی که من چنین نتیجه‌ای از آن می‌گیرم به زبان ساده این است: از یک سو، در مواردی، مانند نجات جان چند نفر به قیمت مرگ یک نفر، کمک کردن آنقدر مهم است که می‌تواند کشتن یک نفر را موجه کند؛ اما از سوی دیگر، کمک کردن در هر مورد مشخص آنقدر کم‌اهمیت است که ما نسبت به آن وظیفه نداریم و می‌توانیم بخاطر منافع شخصی از انجام آن سرباز زنیم. چگونه این هر دو ممکن است؟ نهایتاً نتیجه خواهم گرفت که راه‌حل من برای این معما این پیامد را در بردارد که در جنگ، در موارد نسبتاً زیادی، سرباز وظیفه دارد که به کاری دست زند که می‌داند نتیجه‌اش برایش مرگ است.

زمان: دوشنبه، ۲۹ مهر ۱۳۹۸، ساعت ۱۶ الی ۱۸

مکان: میدان شهید باهنر، پژوهشگاه دانش‌های بنیادی (مرکز تحقیقات فیزیک نظری و

ریاضیات)، پژوهشکده فلسفه تحلیلی، سالن شماره ۱